

Výzva Akademii věd ČR k ekologické a klimatické udržitelnosti

Mezinárodní vědecká komunita se v současnosti přesvědčivou většinou shoduje na existenci klimatických a dalších ekologických změn způsobených lidskou činností, které již dnes ovlivňují a zejména v následujících dekádách pravděpodobně výrazným způsobem ovlivní podobu života na Zemi a v řadě regionů významně sníží jeho kvalitu. Tyto změny a jejich dopady jsou rozsáhle popsány v nejprestižnějších vědeckých časopisech a shrnuty ve zprávách Mezivládního panelu pro změny klimatu.¹ Akademie věd České republiky nepochybně chápe důvěryhodnost a závažnost těchto zjištění. Společenská role prestižní výzkumné instituce vyžaduje, aby se Akademie věd situací vážně a bezodkladně zabývala a aby zanalyzovala a v některých ohledech přehodnotila mechanismy vlastního fungování. Klíčové jsou následující tři aspekty.

Prvním je rozvoj relevantního výzkumu, který napříč obory popíše a analyzuje současnou situaci a budoucí vývoj a bude schopen účinně přispět k mitigačním a adaptačním opatřením, nejen na českém území. Jsme si vědomi toho a oceňujeme, že Akademie věd řadu takových projektů podporuje nejen v rámci Strategie AV 21.

Druhým aspektem je komunikace tématu změn klimatu ve vztahu k veřejnosti, politické reprezentaci a dalším relevantním společenským aktérům. V tomto směru je třeba důrazná a systematická komunikační strategie vycházející ze současného stavu vědeckého poznání. Jejím cílem by mělo být nejen prezentovat existující fakta o klimatické a ekologické dynamice, ale také ukazovat komplexitu relevantních procesů a jejich analýzy a modelování a přispívat k tomu, abychom se jako společnost učili zacházet s neurčitostí a jednat ve stavu nejistoty. Řada pracovníků a pracovnic se již dnes do komunikace o klimatických a ekologických změnách zapojuje, nicméně toto úsilí by mělo mít koncepčnější podobu a podporu. Důležitá je též jasná prezentace postoje vedení Akademie věd.

Třetím klíčovým aspektem věci je pak fungování samotné instituce a jejích pracovišť s ohledem na klimatické a ekologické dopady vlastního provozu. Akademie věd má v rámci svých sekcí zajišťovat účelné a koordinované řešení odborných, aktuálních a koncepčních problémů spojených s rozvojem činností pracovišť.² To v daném kontextu znamená vytvoření koncepce, která umožní jí a jejím pracovištím rychlý přechod k provozu, který bude v souladu s vědeckými poznatky o ekologické udržitelnosti. Hlavní část této nutné transformace je v oblasti využití energií na pracovištích, ale systematicky analyzovány by měly být i další oblasti fungování, jako jsou produkce a zacházení s odpady nebo rozsah a formy akademické mobility.³ Před stejným úkolem jako Akademie věd dnes stojí tisíce podniků a organizací v celé zemi. Expertní přístup k řešení těchto problémů na Akademii věd může sloužit jako vzor a inspirace pro tyto další subjekty. Poznáváme, že zkušenosti z prestižních zahraničních akademických institucí ukazují, že mnohé transformační kroky směrem k udržitelnému rozvoji mají i rychlou

¹ Mezi nejirelevantnější patří [[IPCC: Global Warming of 1.5 °C](#)], [[IPCC: Special Report on Climate Change and Land](#)], [[IPBES: The global assessment report on biodiversity and ecosystem services](#)], [[Lenton et al.: Climate tipping points — too risky to bet against. Nature 2019](#)].

² Viz článek 56 Stanov Akademie věd.

³ Viz probíhající debaty v rámci [Roundtable of Sustainable Academic Travel](#) a řady zahraničních institucí a iniciativ, např. [EPFL Guidelines 2019](#); <https://unter1000.scientists4future.org>.

ekonomickou návratnost počátečních investic, a jsou tedy nejen ekologicky, ale i ekonomicky šetrné.⁴

Vyzýváme tímto vedení Akademie věd, Akademický sněm i vedení jednotlivých ústavů, aby o výše nastolené problematice a možných opatřeních začali systematicky jednat.

V Praze dne 5.12.2019

Autoři výzvy

Luděk Brož (Etnologický ústav AV ČR; broz@eu.cas.cz)

Jan Hladký (Matematický ústav AVČR; hladky@math.cas.cz)

Diana Piguet (Ústav informatiky AV ČR; piguet@cs.cas.cz)

Vojtěch Pravda (Matematický ústav AVČR; pravda@math.cas.cz)

Tereza Stöckelová (Sociologický ústav AVČR; tereza.stockelova@soc.cas.cz)

---

⁴ Viz příklady z FU Berlín [[Sustainability report 2018](#), kapitola Energy Efficiency Programs].